

Papp Szilvia Anikó

Talán. Vagy másmilyen

(Hommage a la Nemes Nagy Ágnes)

Alakulhat másként
s lehet, nem várja be,
talán sohasem látja meg
a tölgyfa nagy mohos arcát
az ember
csak a biztosság fa arca
tekint rá érzelemtelen
a megindult akarásból
csak a rettenet
és lehet
lélegzettelen
találkozástalan
áll a fa előtt
pedig fa-arca van
korhadt törzsében
növekvő árva álma,
kérlelő, bújni vágyó
szorongása
pedig
szétdúlt hajában
a fészkek
befogadnák a mindenséget

Lelkem vásznai

hallgat bennem az ima, várja a csendem:
hogy lelkem vásznait kiteregessem
átfújjon rajtuk az alázat szele
megszárítsa őket a fény melege
feszüljenek a szárítókötélen
tisztán, egyedül, mosott-fehéren.

ha fagy jön: fagyjanak csak
sötétben: virítsanak csak
ha fájdalom ordasa tépi őket
takarják be a vérző mezőket

lelkem vásznaira éjszaka festek:
folyton, egyre éberebben
a múltat korommal, lámpafeketével
jelenem riadt éjét titánfehérrel

megfestem az álmot, amit leírni félek
lerajzolom gyáva remegésem
s mikor festett tájamon félve lépek
leöntök mindent fényfehérrel

Miatyánk, egyesben

Atyám vagy már
nem csak Uram
felismerlek, mint csecsemő
a fölé hajló arcokat...
kalimpálok, nyújtom a kezem
szólok hozzád, hogy érthesselek

Atyám vagy már
nem csak Uram
járni tanulok
követhessem az utad
fényed felé lépek ingatag
kezdhetek nőni általad

Látóhatáron

az ég megrepedt gömbjén
táguló szakadások
magukba vonják a távolságot
a víz megriadt tükrén a körök
újrarajzolják mi örök
tudatlanságban formálódik
és visszajut mindig oda
ahonnan a fény indult
a láng a víz a moha
a biztosság robbanó pontjába
teremtettségek groteszk mosolyába.

Mészáros József

Corpus delicti

Az apám egykoron a szívlapát formátumú kezeivel verte ki a fatolvajból az őszinte, beismerő vallomást. Hát ebben nem követtem az öregemet. Egyrészt azért sem, mert a drága emlékű anyai nagyapámtól kapott bölcs útmutatások alapján: „Amit nem lehet elérni bölcsességgel, azt kultúremler nem teszi erőszakkal.” Másrészt engem már a kriminalisztika szabályai vezettek el a sikerhez, nem a „letaglózás.” Harmadrészt, már a *Barbárok* című novellából megtanulhattam, ha kell, akkor katarzist kell teremteni a beismeréshez. Amikor ezt mondtam a tanársegédnek, hallgatóként, akkor annak a kréta megállt a kezében, s torokköszörülés kíséretében: – III...gen! – választ mondott, s szúrós szemével úgy nézett rám, mint én gyerekkoromban a vad darázsra, amikor a vadmézet szedtük el tőlük az öcskössel.

No, a katarzisteremtéseim miatt volt elege az asszonynak is mellettem, meg is lett az eredménye. Hááá...t?: Farral ment ki a házasságból. Egy fagyos téli napon – a Keleti pályaudvarnál lévő rendőrkozmában felejtettem magamat – no, nem először. A harcstársaimmal együtt kerestük a borban a dalt, mert nem csupán az utolsó töltényig, hanem az utolsó pohárcsendülésig is összetartottunk. Bajtársi segítséggel eljutottam az utcánk végére. No, ekkortól önállósítani kellett magamat, és „cseplin léptekkel” ballagtam a házunk felé, ami kétszáz méterre volt a dombtetőn. Ezen földrajzi szintkülönbség megtétele időigényes és macerás dolognak számít a vörösborral terhelt gyomrú embernek, hát nekem is. Ezen sorscsapáson túl még az utcai lámpákat is átkapcsolták, takarékos éjjeli hangulatfényre. A lámpákkal együtt pislogtam, azok a póznán lógtak, én meg a kerítéseken. Körülbelül úgy araszoltam hazafelé, mint a vak malac az ugaron. A beszűkülte pupilláim között melán lestem ki, s mintha a sötétben az autónk féklámpái villantak volna fel a garáznál.

Egy-két „– Feküdj! – Föl!” esemény után már a saját portám léckerítésével ölelkeztem, ahol megpihentettem lomhán ingó testemet. A káb'zseresektől kiselejtezett, húséges kutyám a lécen benyúló ujjaimat körbenyaldosta, majd a fejét a kerítés felett átdugva belebújt az arcomba, és a boldogságtól nyüzszített: – aaa...! aaa...! aaa! - rezdülésű hangok kíséretében. Némi terepgyakorlat után bejutottam az udvarra, s a kutyám fejére támaszkodva, esemény nélkül beértünk a házba, és jelentettem az előszobatókörnek a megérkezésemet.

A kicsi feleségem az ágyban párnák között roppant mélyen aludt. Gondoltam: „A nyomozó piásan is nyomoz és nyomoz.” Szemlézés közben látom, hogy a szemhéjának mozgása a csukott és nem az alvó ember rezdülését adja vissza. Fölé hajoltam, s a „hirtelen ébredési jelenetet adta elő”, mint a Nemzet Színésze a nagy színpadon a múltkori előadáson.

Sarkon fordultam, na, nem olyan katonásan, hanem, csak úgy, mint egy kiszolgált obsitos, és a kutyámmal mint járőrtárssal elindultunk a garázsba, ahová ügyel bajjal be is jutottunk. Egy-két, utamba került kacat leverése után sikerült kinyitni a motorháztetőt. A tenyeremmel a motort jól megtapogattam, az meg jól megégette a kezemet. Nem kellett nekem kialvásos kijózanodás, hideg fürdő, sem gyomormosás... Megkapaszzkodtam a garázs melletti cseresznyefa kétfelé nyíló vastag ágaiban, s erőt gyűjtöttem. Pörgött előttem „rongyos” életem... A jelen sulya nehezedett rám, süppedő arccal csüggedtem... Ez csak emberrel történhet meg ...: – gondoltam. Nem ápoltam kertemet, s szerelmemet... A keserű percek után, megújult erővel, bánkódást félretéve, elindultunk járőrtársammal, mint az elkóborlásból hazatért ebek...

A hitvesi ágynál borízú hangomon megszólaltam: – Anyukám! Adtál a kutyának enni? Ő „felriadt” – Mi van? Mi van? – kérdésekkel válaszolt, majd közölte: – Persze, megettettem, még 5 órákor, amikor hazajöttem, s utána lefeküdtem, mert fáj a fejem. Rendben, Anyukám, csak az a baj, hogy forró az autó motorja, s felé fordítottam az összegegt tenyeremet.

Miután beléptem az „elvált nyomozók seregének táborába”, rám tört az önsajnálát a magányomban, ahonnan egy bűnügyi technikus lány, Ilona kimenekített, mondták is: – „Két bolond, egy pár!” Nyomoztunk, nyomot rögzítettünk, vizsgáltunk, vádemelésre előterjesztettünk, s ezen fanatizmusunkon még mi is nevtünk, röhögtünk, ahogy szokták mondani, jól elvultunk. Mígnem otthon is nyomozási eljárást vezetett be Ilona. Történt, hogy a fészerben lévő tűzifánkat valaki meglopta.

Ilona magához vonta az ügyet, s közölte, először is le kell ellenőrizni, hogy tényleg loptak-e. Vagy csak képzelgünk, s csapdát állított. Piros rúzzsal, ötforintos méretű pontokat satírozott kb. egy köbméter fára, mintha azokat az erdészeten jelölték volna meg. A jelölt fákat befelé fordította, hogy az odaérkezőnek ne tűnjene azok fel... azonnal. Az utasítása szerint vártunk és vártunk, egyszer csak közli velem: – Apukám! A rúzszott fából csak egy darab van. – Húúú! – mondtam. Ilona nem vacakolt a hümmögésem, hanem akcióba lépett. A fészer közelébe kirakott egy hokedlit, és ráállította a corpus delictit. A következő eligazítása az volt, hogy a tettes vissza fog térni a helyszínre, és első az éberség.

A hokedli a bűnjellel inkább a bejárat kapunál lévő virágoskerthez volt közelebb, mint a fészerhez, és nem egészen illett a környezetbe, de ez volt a cél. Ilona úgy szervezte, hogy az ismerősök, szomszédok, akik eddig is megfordultak nálunk, minél hamarabb átlépjék a küszöbünket. Senki nem foglalkozott a fával és a hokedlivel, mindenkit hidegen hagyott, senkinek sem rezdült meg az arca, mintha azok a dolgok ott sem lettek volna. Már kezdtem aggódni, hogy az én üde, friss és kíváncsi nyomozásvezetőm nem jár sikerrel, mire egyszer csak átjött a közvet-

len szomszéd, valahogy eddig távolmaradt, hiába volt mindig tüzes vörösborom a háznál, mert hogy ezt igen kedvelte, meg hát azért is, mert pénzébe sem került...

A szomszéd belépett a kapun, s amikor egy méterre megközelítette a hokedlit a jelölt fával együtt, mint a FELKIÁLTÓJEL, megállt, földbe gyökeredett a lába, mint a veres juhásznak a *Barbárok* című novellában, amikor is az meglátta a kilincsen lógó szíjat. A viaszszoborrá merevedett szomszéd, a verejtékező borostás képével, üveges düledt szemeit a bűnjelre meresztve, a következőket mondta: – Mit keres ez a fa itt? ... És ekkor gyors léptekkel sarkon fordult, és köszönés nélkül elviharzott...

Kis Pál István

Bunyaszekszárdi* képeslap 1993-ból

(Gergely Jánosnak ajánlva)

Igaz, csak a kövek jelölte
házhelyek mutattak láthatót,
azért az az utca még utca volt,
itt-ott ugyan roskadva-dőlve
őrizték sarát keréknyomoknak,
a horkanva fujtató lovaknak,
s állták sorukat az utóvédhadak,
a léckerítések, a rozsdás kapuvasak.

No, meg egy krónikás,
ki beszélt, a lába elé nézve,
ki mondott az elmentek sorából
egy-egy nevet minden ház helyére.

A meszelt falakat elűzte
a telepes apák jussát perelő
mostoha, az ostorrá lett idő,
szekérre került vagy tűzre
a gerenda, a lécz, az ajtó s az ablak,
a porfelhőben árnyak imbolyogtak,
s vitték, ami magoknak megmaradt,
a könny nélkül síró szomorszép dalokat.

...

„Bunyaszekszárd szép helyen van,
mert a templom a közepén van,
köröskörül arany csipke,
rászállott egy bús gerlice.”

...

* Bunyaszekszárd egy 1866-ban 54 szekszárdi telepes által alapított település volt a Maros és a Bega folyó vízválasztóján (ma Románia). Az 1990-es évek elejére elnéptelenedett ugyan, de lakói és azok mai leszármazottai minden év augusztusán elzarándokolnak a templom helyén álló haranglábhhoz. Gergely János az emléket őrző közösség szépen szóló vezetője.

A templom, csak a két szál fenyő
mögötti tisztás, amíg fala ott állt,
tornyában egy szelíd harang szolgált,
s arra odébb az elhagyott temető,
benne szederindák vérezték a lábat,
a fejfák csak a kidőlésre vártak,
töpörödött anyókat... azt se láttak régen,
ők is árvák lettek az elárvult vidéken.

...

„Császárkörte nem vadalma,
árvából lesz jó katona,
árvából lesz jó katona,
mert nincs annak pártfogója.”

...

Míg e helyt a falu állta,
magyar szóra, szolgálatra volt még
tanító, pap, iskola meg szószék!
Nem tudhatta milyen árva
tud az lenni, kinek szülőháza helyit,
ahogy itt, csak fehér kövek szegik?
Árva, mert bár vissza-visszajár a lélek,
amit itt lát, hogy is látná szépnek.?.

Nem úgy a krónikás,
ki még látta, milyen itt az ünnep,
ki az álmát, ahogy meg van írva,
úgy támasztja mindig újra,
mint emlék a régi szépet,
mint a vágy az otthonképet...
örökül állatva meg azt mindeneknek!

Egyként porlad idővel

(a cseveli feszülettorzó előtt állva)

Még srác voltam, már ez a régi kereszt ugyanitt állt.
Emlékszem, hogy szánni valónak láttam a torzót.
Csak Nagyanyám jött néha a gatzól körbevakarni,
szórni a porcsint, mert az a nyárban szárazon is hajt.
Mint az öreg fák – mondta Apám –, csak az égre ügyel már,
terhe a múlt s a jelen, noha már nem övé napi gondja.
Lásd be, jövőd csupa hit, s csak a fillér benne a részed.
Jöjj velem inkább! Hagyd babonákra a régi keresztet!

Én meg mentem a zászlókkal kipirulva, dalolva;
nem volt nékem igazság más csak a hős proletáré!
Ő fizetett meg a sérelemért, futamítva a burzsujt,
s gyúrta Közösbe a földjén túró egyke parasztot.
Aztán jöttek szenttelen arccal a durva pribékek,
meggyőzték a melóst is: Lásza be, ő se pofázhat!
Bárha a többség rég mást gondolt, jussa a kuss lett,
s volt ki pofonhoz mérve ígét, meg is üsse, ha mást hitt!

Így lett társ osztályidegennel az új-beccsapottság,
szólni, ki mert, már okkal utálta a csendben a rendet.
Én meg, hallva a szót, noha más volt, mégis igaz, hát
mondtam Apámnak, az ő tana is csak avult, buta torzó!
Nem szólt vissza, de hinni se hitte a Mást, ami eljött.
Hagyta, legyen csak az érte kapónak a haszna a gondja.
Bontva az asztalt, még kitörölte kenyérrel a tányért,
merthogy elég volt már a vetett koncert csaholásból.

Hol van már Nagyanyám, aki hitt, s az Apám, aki nem hitt!
Már csak a kő, a kereszt köve áll itt gazdaveszeten,
s persze a torzó... Lám, hol az emberi szó az igazság,
egyként porlad idővel a hit meg a hitbeli kétség!
Kérdi a srác, aki voltam, látva, hogy én mire mentem:
Lett-e szavam rá? Látom-e már, mi igaz, s mi a dolgom?
Jobb nem szólnom, túl sok a gyom, meg a zaj körülöttem,
s másom sincs, csak a porcsinmag csupa görcs kezeimben...

E számunk szerzői

- Agócs Sándor (1957) Kecskemét
Aknay Tibor (1944) Budapest
Alföldy Jenő (1939) Kecskemét
Anga Mária (1955) Eger
Antal Attila (1956) Nyíregyháza
Bakacsi Ernő (1938) Eger
Balázs Tibor (1958) Budapest
Bárány László (1948) Budapest
Bene Zoltán (1973) Szeged
Benő Attila (1968) Kolozsvár
Benő Eszter (1973) Kolozsvár
Bertha Zoltán (1955) Debrecen
Bérczessy Lajos (1949) Budapest
Bognár-Papp Irén (1951) Pécs
Boldizsár Mária Boglárka (1994) Algyő
Bozók Ferenc (1973) Vác
Bősze Balázs (1946) Sopron
B. Tóth Klára (1955) Budapest
Cseke Szabolcs (1947) Győr
Csontos Márta (1951) Sándorfalva
Debreczeny György (1958) Budapest
Döme Barbara (1973) Budapest
Erdei-Szabó István (1958) Bucsa
Farkas Gábor (1977) Debrecen
Fazekas József (1946) Járdánháza
Fecske Csaba (1948) Miskolc
Fellinger Károly (1963) Jóka
Füzesi Magda (1952) Nagybereg
Gacsályi József (1944) Szekszárd
Gál Sándor (1937) Buzita
G. Komoróczy Emőke (1939) Budapest
Györgyei Géza (1949) Miskolc
H. Barbócz Ildikó (1952) Eger
Hegymegi Flóra (1993) Eger
Kaiser László (1953) Budapest
Káliz Sajtós József (1950) Soponya
Kántás Balázs (1987) Budapest
Kerék Imre (1942) Sopron
Kis Pál István (1951) Szekszárd
Kiss Dávid (1992) Eger
Konczek József (1942) Pomáz
Ködöböcz Gábor (1959) Eger
Léka Géza (1957) Budapest
Lukáts János (1943) Budapest
Madarász Imre (1962) Üröm
Marics Krisztina (1991) Eger
Markovič Radmila (1940) Kishegyes
Marosi Lajos (1950) Budapest
Mészáros József (1946) Budapest
M. Fehérvári Judit (1962) Debrecen
Németh István Péter (1960) Tapolca
Oláh András (1959) Mátészalka
Papp Szilvia Anikó (1977) Budapest
Pataki István (1953) Bihar
Pozsgai Györgyi (1954) Budapest
Radnai István (1939) Budapest
Saitos Lajos (1947) Székesfehérvár
Sebestény-Jáger Orsolya (1969) Budakalász
Seléndy Balázs (1937) Cooperstown, USA
Serfőző Simon (1942) Eger
Szakolczay Lajos (1941) Budapest
Sz. Balogh Szilvia (1975) Cserszegtomaj
Szecskó Károly (1939) Eger
Szekeres Mária (1948) Újrónafő
Szepes Erika (1946) Budapest
Szoviár János (1975) Eger
Sz. Tóth Gyula (1945) Budapest
Szűk Balázs (1960) Debrecen
T. Ágoston László (1942) Budapest
Vitéz Ferenc (1965) Debrecen
Zsirai László (1956) Budapest

Az e számunkban található grafikák B. Tóth Klára munkái.